

Republička agencija za elektronske komunikacije ("RATEL")Višnjićeva 8
11000 Beograd**"Javna rasprava o nacrtu Pravilnika o obrascima zahteva za izdavanje pojedinačne dozvole za korišćenje radio-frekvencija"**E-mail: ratel@ratel.rs

U Beogradu, 16. novembra 2010. godine

Poštovani,

U skladu sa odlukom RATEL-a o sprovođenju postupka javne rasprave o nacrtu Pravilnika o obrascima zahteva za izdavanje pojedinačne dozvole za korišćenje radio-frekvencija, u nastavku teksta dostavljamo vam zajedničke komentare javnih telekomunikacionih operatora Telenor d.o.o. i Vip mobile d.o.o. vezane za gore navedeni nacrt pravilnika.

U vezi sa obrascima za izdavanje pojedinačne dozvole za korišćenje radio-frekvencija za GSM/DCS-1800 i UMTS/IMT-2000 radio sistem, želimo posebno da predložimo sledeću načelnu primedbu:

Poznato je da je isključivo pravo korišćenja radio-frekvencija za pomenute radio sisteme, koji se koriste u javnim mobilnim telekomunikacionim mrežama, već stečeno putem postupka javnog nadmetanja, a na osnovu Plana raspodele radio-frekvencija za GSM/DCS1800 radio sistem i Plana raspodele radio-frekvencija za UMTS-2000 radio sistem, objavljenih u "Službenim glasnicima RS". Iz ovih razloga smatramo da bi korišćenje radio-frekvencija za primenu ovih sistema trebalo tretirati kao slučaj po članu 89 Zakona o elektronskim komunikacijama. S tim u vezi, smatramo da obrazac ZPD ne treba da važi za bazne radio-stanice koje koriste radio-frekvencije navedenih radio-sistema, odnosno da se na njih ne primenjuje čl. 86 Zakona o elektronskim komunikacijama.

U cilju redovnog uvida u planove razvoja i praćenja realizacije izgradnje mobilnih mreža, kao i kontinualne kontrole promene parametara emisionog zračenja usled neophodnog sprovođenja optimizacije radio-mreže baznih stanica, predlažemo da se usvoji princip da mobilni operatori dostavljaju RATEL-u spisak baznih radio-stanica sa svim tehničkim podacima relevantnim za upravljanje i kontrolu radio-frekvencijskih opsega (notifikacija). Na osnovu ovih podataka, RATEL bi trebao da izda akt po kom osnovu će primenjivati predviđene administrativne mere.

Napominjemo da se sličan princip primenjuje i u drugim zemljama i da predstavlja jedino pravo rešenje za praćenje i kontrolu ubrzanog razvoja mreža javnih mobilnih telekomunikacija, a koje koriste radio-frekvencije sa pravom korišćenja stečenim putem javnog nadmetanja.

U Prilogu dopisa dostavljamo detaljnije komentare na nacrt Pravilnika.

S poštovanjem,

 Telenor d.o.o. BEOGRADGoran Vasić
Izvršni direktor korporativnih poslova Vip mobile d.o.o.Mr. Sc. Darko Parun
član Upravnog odbora
Sektor tehnike

**Zajednički komentari i predlozi operatora Telenor i Vip mobile za izmene i dopune na
nacrt „PRAVILNIKA o obrascima zahteva za izdavanje pojedinačne dozvole za korišćenje
radio-frekvencija“**

1) Obrazac ZPD: ZAHTEV za izdavanje pojedinačne dozvole za korišćenje radio-frekvencija

Generalna primedba:

Ukoliko je za svaku baznu stanicu (mobilna služba) i svaku radio-relejnju (RR) stanicu (fiksna služba), potreban ZPD, to je zaista velika količina dokumentacije i iziskuje veće radno opterećenje zaposlenih i povećanje broja zaposlenih, što se direktno odražava na utrošak vremena i povećanje operativnih troškova poslovanja preduzeća.

Tačka 3.: Podaci o radio-frekvenciji

Predlog:

U tački 3.2., kako je i predviđeno, upisati frekventnijske opsege (npr. 15 i 23GHz za RR veze, odnosno npr. Telenoru dodeljene opsege za GSM 900MHz i GSM 1800MHz za bazne stanice, a da se tada ZPD formular odnosi na set deonica na 15 GHz i 23GHz, odnosno na set GSM baznih stanica na 900MHz i set GSM baznih stanica na 1800MHz).

Tačka 6.: Tehničko rešenje

U predmetnom nacrtu Pravilnika predloženo je sledeći sadržaj koji Tehničko rešenje treba da da

6.	ТЕХНИЧКО РЕШЕЊЕ	
6.1	Локација предајника	У приложеној техничкој документацији
6.2	Географска област коришћења	У приложеној техничкој документацији
6.3	Опис методе прорачуна зоне покривања	У приложеној техничкој документацији
6.4	Профили терена у односу на емисиону локацију	У приложеној техничкој документацији
6.5	Прорачун зоне покривања	У приложеној техничкој документацији
6.6	Подаци о антени и прорачуну антенског система	У приложеној техничкој документацији
6.7	Графички приказ зона покривања	У приложеној техничкој документацији
6.8	Анализа утицаја на животну средину	У приложеној техничкој документацији

Predlog:

Tačka 6 sadrži polja od 6.2 do 6.8 koja po svom sadržaju ne mogu da predstavljaju opis tehničkog rešenja jer u opštem smislu nisu primenjivi na sve vrste radio-stanica.

Konkretno, tačke 6.2., 6.3., 6.5. i 6.7. nisu primenjive na RR stanice.

U vezi sa zahtevom za Analizom uticaja na životnu sredinu, tačka 6.8, smatramo sledeće. Uzevši u obzir postojanje Zakona o proceni uticaja na životnu sredinu i Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja, čije su procedure znatne, detaljne i obimne, a inače sastavni deo građevinskih procedura, mišljenja smo da ova tema ne treba da bude obuhvaćena predloženim nacrtom Pravilnika. Naime, postoji Ministarstvo zaduženo za tu oblast, te ne vidimo razlog da se dupliraju obaveze uvođenjem i RATEL-a u sferu ovog pitanja.

Iz ovih razloga se predlaže da Tehničko rešenje obuhvati samo sledeće stavke:

Tačka 6.: Tehničko rešenje

6.	ТЕХНИЧКО РЕШЕЊЕ	
6.1	Локација предајника	Списак локација/деоница*
6.2	Опис техничког решења	У приложеној техничкој документацији

* A u tački 3.2 se, kako je predloženo, piše frekvencijski opseg stanica/deonica

Što se tiče Tehničke dokumentacije, sam sadržaj Tehničke dokumentacije je precizno definisan u Uputstvu, tako da u samom Zahtevu ova dva polja predstavljaju dovoljne podatke. Tehnička dokumentacija predstavlja prilog Zahteva i navedena je u tački 8.3 Obrasca ZPD:

8.	ПРИЛОЗИ
8.1	* Извод Агенције за привредне регистре или копија личне карте
8.2	** Доказ о додељеном ПИБ
8.3	Техничка документација
8.4	Документ на основу кога се може обављати делатност са шифром 61-телекомуникације (Извод из Статута предузећа, Оснивачког Акта предузећа, Одлуке о усклађивању привредног субјекта са Законом о привредним друштвима или неког другог документа, у коме је у оквиру других делатности које предузеће обавља поред претежне, наведена и делатност 61- телекомуникације)(Ускладити са Уредбом о класификацији делтности)

2) UPUTSTVO sa elementima tehničkog rešenja u zavisnosti od vrste radio-komunikacijske službe

Generalna primedba:

U Uputstvu, u uvodu, navodi se da je Tehničko rešenje sastavni deo Tehničke dokumentacije. Definicija za Tehničku dokumentaciju je preuzeta iz Zakona o planiranju i izgradnji, a sa njom i sadržaj. Na ovaj način je proširena dokumentacija koju treba dostaviti za dobijanje pojedinačne dozvole za korišćenje radio-frekvencije.

Tehnička dokumentacija je opisana u Zakonu o planiranju i izgradnji (*tehnička dokumentacija jeste skup projekata koji se izrađuju radi: utvrđivanja koncepta objekta, razrade uslova, načina izgradnje objekta i za potrebe održavanja objekta projekta*). Pojam tehnička dokumentacija ne postoji u Zakonu o elektronskim komunikacijama i nije neophodna za dobijanje pojedinačne dozvole (čl.86.) već se po navedenom članu zove Tehničko rešenje.

U praksi se uočava da na nivou Tehničke dokumentacije, koja prethodi Glavnom projektu izgradnje, koji ima određeni stepen slobode da se eventualno odstupanja iskažu kroz Projekat izvedenog stanja, nije moguće tačno predvideti sve parametre potrebne za popunjavanje obrazaca dozvole. Odgovarajuće izmene parametara su uzrokovane veoma često i to samim uslovima izgradnje objekata (npr. položaj nosača antene a time azimut, elevacija, visina, i dr.), kao i čestim potrebnim optimizacijama mobilne i radio-relejne mreže. Neslaganje parametara na terenu sa parametrima u dozvoli uzrokuje značajne, dodatne, neplanirane troškove izdavanja novih dozvola, kao i troškove za obavljanje novih tehničkih pregleda (naknade, angažovanje ovlašćenih preduzeća).

Tačka I.1 OPŠTE. tačka b):

Predlaže se da se iz sadržaja izostave sledeće stavke, obojene crveno :

б) Техничка документација мора да садржи следеће:

1. Насловну страну;
2. **Податке о инвеститору;**
3. Податке о одговорном пројектанту, односно о пројектантској организацији;
4. Законске и подзаконске прописе примењене у конкретном случају;
5. Изјаву о изради документације, коју потписује одговорни пројектант;
6. **Пројектни задатак;**
7. **Ситуацију објекта;**
8. Техничко решење;
9. Изјаву о примењеним прописаним мерама заштите на раду и заштите животне средине са проценом утицаја на животну средину и рад других радио- комуникацијских система;
10. Потребне одговарајуће прорачуне;
11. Припадајућу графичку документацију.

Komentari na podtačke 2., 6., 7.:

Tačka 2. Podaci o investitoru su već navedeni u ZPD obrascu, tačka 1. (1.1.-1.6.), a ovde se ponovo traže kao deo Tehničke dokumentacije i predlažemo da se izostave.

Tačka 6. Projektni zadatak i podtačka 7. Situacija objekta, su deo Glavnog projekta (GP) prema Zakonu o planiranju i izgradnji i predlažemo da se izostave. Podsećamo da su prilog GP dozvole za radio-stanicu dobijene na osnovu Zahteva koji je predmet ovog Pravilnika.

Tačka I.1. OPŠTE, tačka v):

в) Примерак техничке документације који се доставља мора бити прописно увезан, и у оригиналу оверен и потписан од стране субјекта који је израдио техничку документацију и од стране инвеститора.

Predlog :

Dozvoliti mogućnost predaje Tehničke dokumentacije u nekoj od elektronskih formi (email, CD). Na ovaj način bi se osavremenila komunikacija korisnika i RATEL-a i ostvarile znatne materijalne i druge uštede.

Tačka III. MOBILNA SLUŽBA, III.2 Tehničko rešenje::

Tačka III.2.1 Potreba korisnika za radio-vezama nije zahtevana u Zakonu o elektronskim komunikacijama (član 86, stav 4, tačka 7). Za bazne radio stanice mobilne telefonije ovo nije potrebno i predlažemo da se izostavi.

Tačka III.2.2 Konceptijsko rešenje sistema radio-veza nije zahtevano u Zakonu o elektronskim komunikacijama (član 86, stav 4, tačka 7). Za bazne radio stanice mobilne telefonije ovo nije potrebno i predlažemo da se izostavi.

Tačka III.2.3 Metod proračuna zone pokrivanja nije zahtevan u Zakonu o elektronskim komunikacijama (član 86, stav 4, tačka 7), već proračun prostiranja signala. Npr. ukoliko bi se vrednosti davale tabelarno, broj tačaka bi za pojedinačnu lokaciju bio do 3.000.000. Predlažemo da se za bazne radio stanice mobilne telefonije dostavlja samo servisna zona u grafičkom obliku.

Tačka III.2.4 Profili terena sa ucrtanom prvom Frenelovom zonom nisu zahtevani u Zakonu o elektronskim komunikacijama (član 86, stav 4, tačka 7). Za bazne radio stanice mobilne telefonije ovo nije primenjivo i predlažemo da se izostavi.

Tačka III.2.5 Podaci o minimalno upotrebljivom polju su dostavljeni u okviru mape servisne zone, tako da predlažemo da se ova tačka izostavi.

Tačka III.2.6 Azimut maksimalnog zračenja, ugao širine glavnog snopa, elevacioni ugao, odnos napred - nazad i dr. su već sastavni deo obrasca dozvole za korišćenje radio-frekvencija za radio-stanicu, tako da predlažemo da se ova tačka izostavi.

Tačka III.2.7 Analiza mogućih međusobnih ometanja radio-stanica u okviru predloženog sistema. Usled čestih promena frekventijskog plana u mreži, i svakodnevnog procesa optimizacije mreže, postavlja se pitanje svrsishodnosti analize mogućih međusobnih ometanja radio-stanica. Zbog značajne dodatne količine posla neophodne za ovakvu analizu, kao i postojanja redovnih šestomesečnih izveštaja o kvalitetu mreže (koji je između ostalog posledica i frekventijskog plana u mreži), predlažemo da se tačka III.2.7 izostavi.

Tačka III.2.8 Jednokanalna radio-relejna veza pripada Fiksnoj službi veza i ne spada u razmatranje u Mobilnoj službi. Tkđ. što se tiče proračuna kvaliteta radio-veza: bazna radio-stanica/fiksna radio stanica nisu povezane radio-vezom (pod fiksnom radio-stanicom se podrazumeva radio-relejni uređaj).

Podtačka III.2.9 Način rada radio-stanica u sistemu radio-veza nije zahtevan u Zakonu o elektronskim komunikacijama (član 86, stav 4, tačka 7), pa predlažemo da se izostavi iz teksta.

Podtačka III.2.10 Popunjen obrazac dozvole za korišćenje radio-frekvencija za radio-stanicu. Iz obrasca dozvole za korišćenje radio-frekvencija za radio-stanicu izbaciti podatak o proizvođaču uređaja, jer je irelevantan, s obzirom na sve već navedene tehničke parametre uređaja. Takođe iz obrasca dozvole izbaciti polje Serijski broj radio-uređaja, jer je povezan sa prethodnom primedbom.

Tačka IV. FIKSNA SLUŽBA, IV.2 Tehničko rešenje za fiksnu službu (radio-relejne veze):

Podtačka IV.2.6 Osnovne tehničke karakteristike antena su već sastavni deo obrasca dozvole za korišćenje radio-frekvencija za radio-stanicu, tako da predlažemo da se ova tačka izostavi. Takođe predlažemo da se izbací podatak o proizvođaču uređaja, jer je irelevantan, s obzirom na sve već navedene tehničke parametre antena.

Podtačka IV.2.9 Popunjen obrazac dozvole za korišćenje radio-frekvencija za radio-stanicu. Iz obrasca dozvole za korišćenje radio-frekvencije za radio-stanicu izbaciti podatak o proizvođaču uređaja, jer je irelevantan, s obzirom na sve navedene tehničke parametre uređaja. Takođe iz obrasca dozvole izbaciti polje Serijski broj radio-uređaja, jer je povezan sa prethodnom primedbom.

Generalna primedba je na korišćenje WGS84 sistema, koji se predlaže u Nacrtu. Naime, naše vojne topografske karte su urađene u Gaus-Krigerovoj projekciji, u Hermannskogel datumu koji koristi elipsoid Bessel 1841, koji se pojavljuje i pod imenom Bessel 1841 Etiopia. Koordinate iz naših planerskih softverske alatki su Bessel koordinate.

3) Obrazac ZPDPR: Zahtev za izdavanje privremene dozvole za korišćenje radio-frekvencija

Generalna primedba: Ukoliko je za svaku baznu stanicu (mobilna služba) i svaku radio-relejnu (RR) stanicu (fiksna služba), potreban ZPDPR, to je zaista velika količina dokumentacije, iziskuje veće radno opterećenje zaposlenih i povećanje broja zaposlenih, što se direktno odražava na utrošak vremena i povećanje operativnih troškova poslovanja preduzeća.

Predlog: Izmena tačke 3.2, tako da glasi „Radio frekvencija ili radio-frekvencijski opseg čija se dodela zahteva (upisati frekvenciju ili opseg). Onda u tački 3.2. upisati frekvencijske opsege (npr. 15 i 23GHz za RR veze, odnosno npr. Telenoru dodeljene opsege za GSM 900MHz i GSM 1800MHz za bazne stanice, a da se tada ZPDPR formular odnosi na set deonica na 15 GHz i 23GHz, odnosno na set GSM baznih stanica na 900MHz i set GSM baznih stanica na 1800MHz).

Tačka 6. Tehničko rešenje

S obzirom na sadržaj Tehničkog rešenja datog u sledećoj Tabeli ovog Obrascu:

6.	ТЕХНИЧКО РЕШЕЊЕ	
6.1	Локација предајника	У приложеној техничкој документацији
6.2	Географска област коришћења	У приложеној техничкој документацији

Smatramo da Tačka 6 sadrži polje 6.2 koje po svom sadržaju ne može da predstavlja opis tehničkog rešenja jer u opštem smislu nije primenjivo na sve vrste radio-stanica. Konkretno: 6.2. nije primenjivo na RR stanice.

Predlog:

Iz tog razloga pod tačkom 6. treba da stoje samo polja opšteg tipa, odnosno, predlažemo da Tabela ima sledeći sadržaj :

6.	ТЕХНИЧКО РЕШЕЊЕ	
6.1	Локација предајника	Списак локација/деоница*
6.2	Опис техничког решења	У приложеној техничкој документацији

* A u tački 3.2 se, kako je predloženo, piše frekvencijski opseg stanica/deonica

Sam Sadržaj Tehničke dokumentacije je precizno definisan, tako da u samom Zahtevu ova dva polja predstavljaju dovoljne podatke. Tehnička dokumentacija predstavlja prilog Zahteva (tačka 8.3):

8.	ПРИЛОЗИ
8.1	* Извод Агенције за привредне регистре или копија личне карте
8.2	** Доказ о додељеном ПИБ
8.3	Техничка документација опреме за коју се тражи привремена дозвола